

Nr 121.

Av herr **Bärg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag beträffande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.*

Frågan om efter vilka grunder dyrtidstillägget skall utgå till statens befattningshavare ävensom till f. d. befattningshavare samt till änkor och barn efter avlidna statstjänare har under samtliga riksdagar, allt sedan denna fråga kom upp till behandling, varit föremål för diskussion, därvid olika meningar framförts dels genom riksdagsmotioner dels även genom framställningar från personalorganisationer m. fl. Härvidlag har särskilt från representanter, som stå de lägre befattningshavarna nära, framförts den enligt vårt förmenande synnerligen väl motiverade uppfattningen, att dyrtidstillägget borde utgå med en högre procent å lönen till de lägre avlönade befattningshavarna samt i allmänhet till sådana uppbärare av dyrtidstillägg, vars inkomster ligga längre ned på inkomstskalan och framför allt till dem, vars inkomster ligga i närheten av existensminimum.

Denna principuppfattning framfördes även vid 1927 års riksdag i motion n:o 152 i II kammaren samt n:o 126 i I kammaren, vari, på grundvalen av en framställning från Svenska Järnvägsmannaförbundet samt Statstjänarnes Centralorganisation, påyrkades, att dyrtidstillägget skulle, under budgetåret 1927—1928 utgå efter samma grunder som gällt under budgetåret 1926—1927, d. v. s. efter en med hänsyn till levnadsprisernas upp- och nedgång rörligt dyrtidsindex, dock med den skillnaden, att *dels* det för sistnämnda budgetår gällande stadgandet om minskning av dyrtidstillägget för icke barnförsörjningspliktig befattningshavare, som är under 25 år, skulle utgå, *dels* att utöver barntillägget och det procentuella dyrtidstillägget skulle tillkomma ett tillägg för de lägre löneklasserna, vilket tillägg skulle utgå — på sätt i motionerna närmare utformades — med högre tillskott till de allra lägsta befattningshavarna samt med degressivt fallande belopp upp till och med den löneinkomst, som utgår till befattningshavare i 16:e löneklassen i de reglerade verken.

Som motiv för detta yrkande framförde motionärerna vid 1927 års riksdag bl. a. följande:

»Vår principiella uppfattning i denna fråga ha vi vid flera föregående tillfällen framfört. Beklagligtvis har riksdagens majoritet likväl ej kunnat förmås att biträda densamma genom att återgå till en reglering av dyrtidstilläggsbestämmelserna efter samma grunder, som gällde före 1923 års riksdagsbeslut, vid vilken riksdag man frångick den sunda och enligt vår mening riktiga principen om en procentuellt något högre dyrtidstilläggskompensation åt de lägre befattningshavarna, då man vid nämnda riksdag mot de lägre

befattningshavarnas enstämmiga protester nedpressade de redan förut låga lönerna.

Denna vår principuppfattning, som vi anse oss böra åter och åter föra fram i riksdagen, ha vi i koncentrerad form framfört vid en föregående riksdag (se 1925 års riksdagsmotion nr 154/I) då vi deklarerade följande:

All dyrtidskompensation, som sker med mindre procent än vad som motsvarar den verkliga livsmedelsfördyringen, innebär en minskning av reallönen. Om en sådan minskning måste ske på grund av statsfinansiella svårigheter, så måste man dock se till, att minskningen procentuellt blir mindre för de lägst avlönade befattningshavarna, vars reallön redan förut varit så ringa, att en avsevärd minskning skulle föra dem ned till eller under existensminimum. Men en sådan aktsamhet mot de lägre inkomstagarna måste även vara väl motiverad med hänsyn därtill, att dessa befattningshavares inkomster nästan uteslutande utgå till ändamål, som kunna betecknas såsom livets nödtorft, varför inskränkningar och nedflyttningar i dessa inkomsttagares reallön i mycket ringa grad äro möjliga.

Från dessa principiella utgångspunkter och icke minst med hänsyn till det faktum, som vi i föregående motioner pekat på, nämligen att avståndet mellan lägre och högre befattningshavare i kompetens samt teoretiska och praktiska kunskaper i vår tid håller på att minskas, ha vi vid ett flertal riksdagar framfört motioner syftande till en sammanpressning av löneskalan nedifrån genom åstadkommande av ett fast bottentillägg för de lägre befattningshavarna, att läggas till det utgående dyrtidstillägget, vilken anordning skulle innebära, att nämnda befattningshavare erhöles ett högre procentuellt dyrtidstillägg.

Som framgår av bifogade bilaga, ha styrelserna för Svenska Järnvägsmannaförbundets och Statstjänarnas Centralorganisation den 9 december 1926 ingått med en motiverad framställning till Kungl. Maj:t, i vilken framställning man från ovan nämnda principiella utgångspunkt sökt intressera Kungl. Maj:t för framläggande av ett nytt förslag i dyrtidstillägsfrågan, varvid man skulle åstadkomma för de lägre befattningshavarna ett tillägg av ovan nämnt slag, vilket tillägg dock skulle avpassas så, att det vore fallande upp mot de högre löneklasserna, men däremot stigande upp mot de högre dyrortsgrupperna — detta senare särskilt med hänsyn därtill att prisfördyringen å hyror och livsmedel särskilt gjort sig kännbar å de dyrare orterna.

I sistnämnda hänseende påpekas exempelvis i framställningen, att en tjänsteman i 5:e lönegraden i Stockholm, sedan hyra, pensionsavgifter, skatter, bränsle, lyse och gas erlagts, har kvar av sin lön cirka 107 kronor per månad till mat, kläder och andra nödvändiga utgifter för sig och sin familj. Givetvis bli förhållandena ännu svårare för de befattningshavare, vilka icke erhållit ordinarie anställning, utan i extra eller extra ordinarie tjänst åtnjuta en ännu lägre lön.

I stället för att tillmötesgå de ovan citerade rimliga kraven på förbättring av dyrtidstillägget, som framförts från befattningshavarnas organisationer, har Kungl. Maj:t föreslagit ett steg i motsatt riktning. Detta synes icke överensstämma med rättvisa och billighet.

På grund härav anse vi oss böra i motion framföra yrkande därom, att riksdagen måtte bifalla vad ovannämnda organisationer föreslagit. Vårt yrkande går alltså ut på *dels* att riksdagen måtte på sätt närmare utformas i organisationernas ovannämnda framställning giva vederbörande befattningshavare utöver det procentuella dyrtidstillägget ett fast tillägg samt *dels* att den nu gällande bestämmelsen, som föreskriver att dyrtidstillägget skall minskas med en tiondedel för befattningshavare under 25 år utan försörj-

ningspliktigt barn, måtte av riksdagen borttagas ur blivande dyrtidstilläggsbestämmelser, och detta både med hänsyn till att nämnda undantagsbestämmelser måste anses orättvisa och omotiverade samt av den anledningen, att en ändring på denna punkt medför mycket små ekonomiska konsekvenser för staten.

Rörande den närmare utformningen av detta fasta tillägg, som av oss föreslås, hänvisas till följande uttalande i organisationernas framställning:

»I motioner till 1924 och 1925 års riksdagar påyrkades ett fast tillägg utöver det procentuella dyrtidstillägget, och då denna princip måste ur de synpunkter vi betrakta löneställningen för statens tjänstemän anses vara riktigt och ändamålsenlig, ha vi av sådan anledning utformat ett förslag, som innebär, att tillägget skulle bli högre, där avlöningen är lägst samt successivt avspetsas, så att tillägget skulle helt upphöra i de högre löneklasserna. Vidare innebär förslaget en successiv stegring från A- till G-ort, förnämligast av den anledningen, att de ekonomiska svårigheterna för de lägst avlönade befattningshavarna stegras i mån av den ena eller den andra platsens befintlighet högre upp på dyrortsskalan. De tillägg, vi sålunda tillåta oss föreslå, böra utgå utöver nu utgående procentuella dyrtidstillägg och åskådliggöras genom nedstående tabell:

T i l l ä g g e n s b e l o p p i k r o n o r :

Löneklass	A-ort	B-ort	C-ort	D-ort	E-ort	F-ort	G-ort
1—8	120:—	126:—	132:—	138:—	144:—	150:—	156:—
9—12	96:—	101:—	106:—	111:—	116:—	121:—	126:—
13—14	72:—	76:—	80:—	84:—	88:—	92:—	96:—
15—16	60:—	63:—	66:—	69:—	72:—	75:—	78:—

För de extra befattningshavare, vilka icke åtnjuta avlöning i enlighet med löneplanen för ordinarie befattningshavare vid de reglerade verken samt för motsvarande befattningshavare i de oreglerade verken, ävensom anställda arbetare, till vilka dyrtidstillägg utgår och beräknas enligt gällande grunder, skall ovan berörda tillägg utgå å motsvarande fasta avlöningsbelopp, som innefattas i ovan angivna tabell.»

Vi ansluta oss alltså till de detaljerade yrkanden, som de nämnda organisationerna framfört, och påyrka alltså, att riksdagen måtte besluta att *till i tjänst varande befattningshavare och arbetare* skall utöver det procentuella dyrtidstillägget utgå ett tillägg enligt ovanstående grunder.

Samtidigt vilja vi emellertid i likhet med organisationerna framhålla, att de angivna tilläggen ej få betraktas som prejudicerande för den ståndpunkt, som i fråga om lönebelopp bör intagas vid den lönereglering, Kungl. Maj:t ställt i utsikt. Dessa tillägg kunna endast betraktas som en tillfällig hjälp för de sämst ställda befattningshavarna och kunna med hänsyn till löne-regleringen sägas giva en anvisning om, i vilken riktning densamma bör gå.

Med avseende på *pensionerade befattningshavare samt änkor och barn* påyrka vi slutligen, att riksdagen måtte besluta, att samma grunder skola i huvudsak gälla för budgetåret 1927—1928 som för innevarande budgetår.»

Den uppfattning, som i denna motion framfördes, vann som bekant ej riksdagens gillande, i det att riksdagen visserligen avvisade regeringens förslag vid 1927 års riksdag om fastställande av en fast dyrtidstilläggsindexsiffra av 168, som skulle ligga till grund för dyrtidstilläggets utgående, men däremot avslog de yrkanden, vilka i nämnda motioner i övrigt framfördes bl. a. om en högre dyrtidskompensation för de lägre befattningshavarna.

Trots detta anse vi oss böra även vid innevarande riksdag framföra detta vårt yrkande, eftersom Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit, att dyrtidstillägget skall för budgetåret 1928—1929 utgå efter samma grunder, som gälla för budgetåret 1927—1928.

Vi vilja härvidlag även i år hänvisa till den framställning, som framförts till Kungl. Maj:t från de lägre befattningshavarnes organisationer, nämligen Svenska Järnvägsmannaförbundet samt Statstjänarnes Centralorganisation, vilken framställning, daterad den 23 november 1927, som bilaga bifogas vid denna motion.

I nämnda inlaga till regeringen framföres samma yrkande med avseende på grunderna för dyrtidstilläggets utgående, som framställdes i ovan nämnda motioner vid 1927 års riksdag. Sedan dessa yrkanden vid nämnda riksdag framlämnades, har ingenting inträffat, som torde kunna anföras som motiv för ett frångående av desamma. Tvärtom kan man våga göra det påståendet, att svårigheterna för en lägre befattningshavare, som erhållit en alltför lågt tilltagen dyrtidskompensation samt på detta sätt fått sin reallön hänsynslöst beskuren, bli allt större att få utgifter och inkomster att gå ihop, och den ekonomiska ställningen för honom blir allt mera prekär, ju längre detta missförhållande fortfar.

Från dessa utgångspunkter anse vi oss ha all anledning att åter framföra de yrkanden om någon förbättring av dyrtidstillägget för de lägre befattningshavarna, som framfördes vid 1927 års riksdag. Och som ytterligare motiv för ett dylikt yrkande anse vi oss även kunna peka på, att finansministerns utredningar i samband med framläggandet av budgetförslaget för år 1928—1929 tydligen giva vid handen, att budgetsvårigheterna vid finansierande av nämnda statförslag äro betydligt mindre än vid 1927 års riksdag. Och därjämte torde det ekonomiska konjunkturläget även i övrigt vara sådant, att det giver en antydning om att det icke skulle vara något oöverkomligt att nu giva ett något ökat tillskott till de lägre statstjänarne.

Men det är även ett annat yrkande, som i förut nämnda framställning till regeringen framförts av de lägre statstjänarnes organisationer och som vi anse böra i detta sammanhang framföras. Det framställdes nämligen i nämnda inlaga ett yrkande därom, att en lönereglering nu måtte komma till stånd, varigenom dyrtidstillägget intogs i den fasta lönen.

Regeringen har icke ansett sig kunna eller böra till innevarande års riksdag framföra ett förslag i nämnda hänseende. Ej heller har regeringen på grund av föregående års riksdags ställningstagande till frågan, ansett sig böra vidtaga några förberedande åtgärder för att åstadkomma en dylik lönereglering.

Emellertid torde man nu kunna påstå, att livsmedelsprisernas nedgång fortskridit till den punkt, att någon ytterligare, mera avsevärd nedgång i priserna ej kan förväntas. Inför en sådan stabilisering av prisläget inställer sig med nödvändighet den frågan, om ej alla skäl tala för en an-

ordning, varigenom nu utgående lön och dyrtidstillägg kunde sammanföras till en samlad fast lön genom en lönereglering, varigenom gällande lönebestämmelser förenklades på samma gång, som en del administrationskostnader, föranledda av dyrtidstilläggets uträknande m. m. föllo bort.

Från dessa utgångspunkter vilja vi alltså påyrka, att riksdagen, i samband med bestämmande av grunderna för dyrtidstilläggets utgående för budgetåret 1928—1929, även måtte anmoda Kungl. Maj:t att snarast framlägga förslag till en lönereglering för statens befattningshavare, grundad på ett sammansläende av dyrtidstillägget med den fasta lönen, varvid, enligt vårt förmenande, det kan anses rimligt, att en ökning av reallönen åstadkommes för de lägre befattningshavarna. Yrkande härom framföres i särskild motion.

Under hänvisning till vad här ovan anförts, hemställas alltså,

att riksdagen måtte med anledning av Kungl. Maj:ts förslag till dyrtidstilläggens utgående till befattningshavare i statens tjänst besluta, att nämnda dyrtidstillägg skall utgå för budgetåret 1928—1929 efter samma grunder, som gälla för budgetåret 1927—1928, dock med nedanstående ändringar:

- 1) stadgandet om minskning av dyrtidstillägget för icke barnförsörjningspliktig befattningshavare, som är under 25 år, utgår,
- 2) utöver barntillägget och det procentuella dyrtidstillägget utgår ett tillägg enligt nedanstående grunder:

Tillägg till befattningshavare i reglerade verk.

Tilläggens belopp i kronor per år.

Löneklass.	A-ort	B-ort	C-ort	D-ort	E-ort	F-ort	G-ort
1— 8	120	126	132	138	144	150	156
9—12	96	101	106	111	116	121	126
13—14	72	76	80	84	88	92	96
15—16	60	63	66	69	72	75	78

Tillägg till övriga befattningshavare.

Till icke ordinarie befattningshavare, vilka åtnjuta avlöning efter andra grunder än vad i löneplanen för ordinarie befattningshavare vid de reglerade verken är stadgat, samt till befattningshavare vid oreglerade verk, ävensom till i statens tjänst anställda arbetare, vilka åtnjuta dyrtidstillägg, skall tillägg utgå å respektive dyrorter med samma belopp, som enligt ovanstående tabell utgår till befattningshavare i reglerat verk, vilka åtnjuta motsvarande avlöning,

med iakttagande dock, att befattningshavare, vars avlöning är större än enligt löneklasserna 8, resp. 12 eller 14, men mindre än nästföljande löneklass, alltid skall hänföras till den löneklassgrupp, där tillägget är mindre.

Stockholm den 21 januari 1928.

A. J. Bärq.

Martin Kropp.

Teodor Julin.

C. Winberg.

Sigfrid Hansson.

Arskrift.

Till Konungen.

Sedan såväl 1921 som 1923 års riksdagar genom beslut ändrat grunderna för det åt statens befattningshavare utgående dyrtidstillägget, har ett ständigt växande missnöje från de lägst avlönade statstjänstemännens sida gjort sig gällande med anledning av lönernas otillräcklighet. Detta missnöje har som bekant tagit sig uttryck i till Kungl. Maj:t ingivna framställningar från de lägre statstjänarnas centralorganisationer och i inom riksdagen väckta motioner, gående ut på en förbättring av löneläget för de grupper, vars löner redan före försämringen av dyrtidstilläggsgrunderna befunno sig i omedelbar närhet av existensminimum.

Från statsmakternas sida har icke bestritts det berättigade i kravet på en löneförbättring för de lägst på avlöningsskalan stående grupperna, men av statsfinansiella skäl har riksdagen icke ansett sig kunna eller böra tillmötesgå väckta motioner om särskilda lönetillägg. Den omständigheten, att statsmakterna under de senare åren icke ansett sig kunna bifalla framställda yrkanden om löneförbättring i form av ändrade dyrtidstilläggsgrunder, innebär icke att de lägst avlönade befattningshavarnas levnadsstandard är sådan att de kunna känna tillfredsställelse med den ståndpunkt riksdagen intagit till det för dem viktiga och aktuella lönemålet. Frånvaron av förhandlingsrätt omöjliggör medinflytande på lönevillkoren och de äro sålunda hänvisade att genom sina organisationer i skriftliga framställningar påkalla de förbättringar i löne- och anställningsvillkoren, som flertalet av andra lönearbetargrupper genom direkta förhandlingar med sina arbetsgivare på avtalsenligt sätt kan åstadkomma.

Genom den årligen återkommande behandlingen av statstjänarnas dyrtidstillägg har uppmärksamheten blivit fäst vid deras löneställning på ett sätt, som kommit stora delar av vårt lands befolkning att få den uppfattningen att dessa grupper av medborgare intaga en fördelaktig ställning i lönehänseende. Att löneläget för stora grupper av statstjänarekåren icke är högre utan tvärt om lägre än för ett flertal industriarbetargrupper, hava vi i tidigare framställningar klart och tydligt påvisat. Men även om statstjänarna i lönehänseende icke skulle vara ogynnsammare ställda än industriarbetarna, så får man icke förbise att ett flertal av de förra ha en oregelbunden till alla tider av dygnet förlagd arbetstid; att de få utföra sitt arbete under sönd- och helgdagar samt med det ansvar för inträffade händelser under sin tjänst som kan leda till ansvarspåföljd av sådan art att såväl administrativt som civilrättsligt straff även för ouppsätlig försummelse kan ifrågakomma. Även om det icke är ur dessa synpunkter som behovet av en förbättrad levnadsstandard främst skall bedömas, får man dock icke förbise och lämna obeaktat, att varje på arbetsanställningen ofördelaktigt inverkan omständighet bör få inflytande vid lönesättningen.

Det avgörande skälet varför statens befattningshavare i de lägsta lönegraderna icke kunna känna sig tillfredsställda med till dem nu utgående löner och dyrtidstillägg är emellertid att söka i den nuvarande löneinkomstens otillräcklighet. Särskilt markant framträder behovet av en löneförbättring därigenom att den fördyring som den officiella indexsiffran utvisar ligger i den enorma hyresökning som under de senare åren pålagts i all synnerhet de mindre lägenhetsinnehavarna. Hyresmarknaden i huvud-

staden ådagalägger sålunda att priserna å större lägenheter är i sjunkande, men att smålägenheterna alltjämt bibehållas vid sina toppriser. För att ådagalägga påståendets riktighet förtjänar framhållas, att statens järnvägar från och med den 1 oktober 1927 förhöjt hyrorna å alla tjänstebostäder, upptagande 1—3 rum och kök, med 10 %, under det att tjänstebostäder med större rumsantal undgått hyresförhöjningen. Åtgärden har också motiverats med hyressättningen å den allmänna bostadsmarknaden. Då det uteslutande är befattningshavare ur de lägre lönegraderna som tilldelas de mindre tjänstebostäderna, är det också så gott som undantagslöst de som drabbas av fördyringen och den sänkta levnadsstandard som härav måste bli en omedelbar följd. Det är icke minst ur dessa synpunkter som det allt starkare kravet på en löneförbättring växer sig fram från de lägst avlönade befattningshavarna i statens tjänst.

Vi hava i tidigare gjorda framställningar om ändrade grunder för de utgående dyrtidstilläggen påvisat att en månadsavlönning för en ordinarie befattningshavare i Stockholm, tillhörande 5:e lönegraden icke är av beskaffenhet att densamma sakligt kan betecknas såsom någon överbetalning eller överkompensation. Vi tillåta oss återupprepa att en sammanlagd löneinkomst på 247 kronor per månad i en så dyr stad som Stockholm, med sina höga hyror, ställer en sådan inkomsttagare och hans familj så omedelbart invid gränsen av existensminimum, att en förbättring av avlöningsläget är mer än väl påkallat. Det är omnämnda månadslön som utgår till ordinarie befattningshavare inom 5:e lönegraden under de tre första ordinarie anställningsåren. Sedan utgifterna för hyra, skatter, bränsle, lyse och gas, erlagts samt den egna och familjens pensionering, har en dylik befattningshavare av sin månadslön allenast omkring 110 kronor för mat, kläder och andra nödvändiga utgifter för sig själv och sin familj. Vissa befattningshavare inom denna grupp äro tillika ålagda uniformsskyldighet, utan bidrag från verken. Utgifterna härför belöpa sig till minst 12 kronor i månaden. Det blir för sådana befattningshavare icke fullt 100 kronor över till oförmålda utgifter. För befattningshavare i extra ordinarie eller extra ställning bli förhållandena givetvis mycket svårare.

Det är sålunda ganska påtagligt att en förbättring av dyrtidstillägget för de lägst avlönade befattningshavarna i statens tjänst är högeligen påkallat. Vad vi i sådant hänseende här nedan komma att påyrka måste emellertid betraktas såsom ett provisorium i avvaktan på en kommande löne reglering. Prisnivån torde nu också kunna anses så pass stabiliserad, att det från statsmakternas sida knappast kan resas några betänkligheter mot ett inarbetande av nuvarande dyrtidstillägg i de fasta lönerna. Den omständigheten att levnadskostnaderna kunna höjas eller sänkas med en eller annan enhet borde icke tillmätas så stor betydelse att man för den sakens skull längre bibehåller ett rörligt, på levnadskostnadsindex fotat lönesystem, då med detta system är förenat vissa olägenheter såväl för staten som för tjänstemännen. För de senare betyder det rörliga tillägget att de icke med någon grad av visshet kunna beräkna den exakta årsinkomsten och för staten medför systemet den olägenheten att den icke kan exakt angiva vad som för dyrtidstillägg åt statens befattningshavare är erforderligt ur anslagssynpunkt, då detta bestämmas av indexets förändringar. Ur avlöningsteknisk synpunkt medför det glidande lönesystemet ett icke ringa merarbete för alla avlöningsförrättare, redogörare och revisionsförrättare och försäkar icke så ringa utgifter. Inom privat verksamhet har också för länge sedan systemet, de fasta lönernas kompletterande med dyrtidstillägg, upphört. Man betraktar där såsom ganska självfallet att de av kriget förorsakade särskilda dyrtidsförhållandena numera upphört och att prisläget i stort är stabiliserat. Ut-

gående ifrån att detta betraktelsesätt är riktigt förefaller det som om några sakliga skäl icke längre kunna motivera dyrtidstilläggens bibehållande såsom särskild avlöningsform. Det är också, så vitt vi känna, endast staten, de enskilda järnvägarna och en del kommuner som fortfarande fasthålla vid att det vid sidan av de fasta lönerna skall utgå ett på olika grunder fotat särskilt lönetillägg som ställts i viss relation till socialstyrelsens kvartalsvis offentliggjorda levnadskostnadsindex. Då under de senare åren levnadskostnadsindex icke företett några nämnvärda förändringar från det ena kvartalet till det andra och då föregående tidsperioder icke heller ådagalägga ett fullständigt status quo, vill det förefalla oss, som inga skäl talade för ett bibehållande av den del av avlöningsformen, som fått benämningen dyrtidstillägg.

Med den av oss sålunda hävdade uppfattningen, att riksdagen icke är från år skulle befatta sig med dyrtidstilläggen, följer emellertid icke att vi anse det levnadskostnaderna nedbringats till den nivå där vi befunno oss före krigets utbrott. Tvärtom kan man icke utan fog ifrågasätta huruvida det av socialstyrelsen kvartalsvis offentliggjorda levnadskostnadsindexet är uttrycket för de faktiska dyrhetsförhållanden, som gjort och allt fortfarande göra höjda löner nödvändiga. Den omständigheten sålunda, att statsmakterna böra gå in för avvecklande av dyrtidstilläggen och desamma överförande till de fasta lönerna, gör det, enligt vårt förmenande, så mycket nödvändigare att i samband härmed gå in för en lönereglering även ur den synpunkten, att det lönetekniskt icke lär vara möjligt att automatiskt överföra de nu gällande dyrtidstilläggen till de fasta lönerna, då ett sådant förfarande skulle åstadkomma sådana ojämnheter i löneskalorna att det icke är förenligt med nuvarande lönesystem.

Då från de lägre statstjänarnas sida under den senare tiden allt starkare och starkare krav framförts om ett ändrat avlöningssystem så att icke varje år frågan om vad lön som under påföljande år kommer utgå, skall bli beroende av tillfälliga stämningar och uppfattningar hos politiska partier, enskilda riksdagsmän och statstjänare, synes det oss ur alla parter synpunkt vara att föredraga, att dyrtidstilläggen avvecklas och inarbetas i de fasta lönerna, och att i samband härmed företages den av en sådan avveckling nödvändiggjorda löneregleringen.

Intill dess att en sådan lönereglering kan företagas, måste vi påyrka ett sådant tilläggs utgående utöver det procentuella dyrtidstillägget, att de grupper av befattningshavare som ha den lägsta löneställningen bliva i vidare mån tillgodosedda i ekonomiskt hänseende än vad för det närvarande är förhållandet. De tillägg, varom yrkande här nedan skall framställas, få emellertid icke betraktas som de lägre statstjänarnas uppfattning rörande lönebeloppens storlek vid en kommande lönereglering, utan innebär allenast en tillfällig hjälp åt de grupper som genom riksdagsbesluten 1921 och 1923 hårdast drabbades av de ändrade dyrtidstilläggsgrunderna.

Vid 1924 och 1925 års riksdagar påyrkades i väckta motioner, att ett fast till beloppet bestämt botten tillägg skulle utgå utöver det procentuella dyrtidstillägget. I vår till Eders Kungl. Maj:t ingivna framställning utformades yrkandet om detta belopp därhän, att tillägget skulle bli högre där avlöningen är lägst samt successivt avspetsas så att detsamma skulle helt upphöra i de högre löneklasserna, men likaledes en av dyrortsförhållandena betingad och såsom rättvis ansedd stegring från A- till G-ort. Då några ändrade förhållanden icke inträtt i sådan riktning att ett avsteg från den föregående år hävdade principen ansetts böra ske, få vi alltså påyrka att utöver det nu utgående procentuella dyrtidstillägget ett särskilt tillägg måtte utgå efter följande grunder och med nedanstående belopp:

Tilläggens belopp i kronor per år:

Löneklass	A-ort	B-ort	C-ort	D-ort	E-ort	F-ort	G-ort
1—8	120	126	132	138	144	150	156
9—12	96	101	106	111	116	121	126
13—14	72	76	80	84	88	92	96
15—16	60	63	66	69	72	75	78

För icke ordinarie befattningshavare vilka åtnjuta avlöning efter helt andra grunder än vad i löneplanen för ordinarie befattningshavare vid de reglerade verken är stadgat samt för befattningshavare vid de oreglerade verken, ävensom till i statens tjänst anställda arbetare till vilka dyrtidstillägg enligt gällande grunder skall utgå, påyrka vi, att ovan angivna tillägg må utgå å de olika dyrorterna med samma belopp, som enligt ovanstående tabell utgår till befattningshavare i reglerat verk, vilka åtnjuta motsvarande avlöning, dock så, att befattningshavare vars avlöning är större än enligt löneklasserna 8, resp. 12 eller 14, men mindre än nästföljande löneklass, alltid skall hänföras till den löneklassgrupp, där tillägget är mindre.

Det synes oss jämväl böra till mera allvarlig behandling upptagas den utan någon bärande princip förefintliga bestämmelsen, som stadgar, att dyrtidstillägg åt befattningshavare under 25 levnadsår och utan barn skall utgå med en tiondel mindre än för de befattningshavare som överskridit nämnda levnadsålder. Att i vidare mån beröra principens rättvisa ur behovssynpunkt synes oss knappast vara behöfligt, då vi i ett flertal framställningar påvisat hurusom bestämmelsen leder till den absurditeten, att då en gift befattningshavare under 25 år får vidkännas avdrag med 10 procent av dyrtidstillägget den ogifte befattningshavaren, som uppnått 25 levnadsår, får sitt dyrtidstillägg obeskuret.

Med stöd av det sålunda anförda, får styrelserna för Svenska Järnvägsmannaförbundet och statstjänarnas Centralorganisation hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet hemställa,

dels att Eders Kungl. Maj:t vid utformandet av Kungl. Maj:ts proposition till 1928 års riksdag måtte hemställa om riksdagens bifall till dyrtidstilläggens överförande till de fasta lönerna ävensom bemyndigande att för sådant ändamål vidtaga åtgärder för härav föranledd lönereglering;

dels att i avvaktan på en sådan lönereglerings genomförande för riksdagen framlägga förslag till grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst med de tillägg som av oss här ovan närmare preciserats, och

dels att den bestämmelse som föreskriver en tiondels minskning av dyrtidstillägget för befattningshavare under 25 år utan barn, måtte utgå.

Stockholm den 23 november 1927.

För Svenska Järnvägsmannaförbundets styrelse:

Albert Forslund.

För Statstjänarnas Centralorganisation:

G. Mattelin.